

Medale Akademii Górnico-Hutniczej w Krakowie

1. Wstęp

Tradycja wykonywania medali z okazji ważnych wydarzeń w kraju i w rodzinie królewskiej została przeniesiona na polskie ziemie z Włoch na początku XVI wieku. Podobno pierwszy medal wybito w 1508 roku dla upamiętnienia pobytu Władysława II Jagiellończyka w Nysie. Z czasem powstawało coraz więcej medali, które związane były z dworami możnowładców, regionami, miastami i instytucjami. Współczesne medale służą zwykle do upamiętnienia ważnych wydarzeń, rocznic, zasłużonych osób. Występują też jako nagrody przyznawane za udział lub zwycięstwo na przykład w rywalizacji sportowej.

Analogicznie do monety, medal posiada dwie strony: główną, oficjalną, zawierającą temat medalu, nazywaną awerssem oraz uzupełniającą, nazywaną rewerssem. Najczęściej medale mają kształt okrągły o różnych średnicach. Występują również medale kwadratowe, prostokątne lub nieregularne.

Medale, zwane bitymi, wykonywane są (podobnie do monet) przez tłoczenie z użyciem przygotowanych wcześniej matryc. Najpopularniejszym materiałem jest tombak. Odpowiednia obróbka galwaniczna medali z tombaku pozwala uzyskać różne barwy (złoczone, srebrzone oksydowane lub patynowane na brąz). Przy mniejszych nakładach częściej wykorzystuje się techniki odlewnicze, polegające na wypełnieniu formy ciekłym metalem (zwykle brązem, rzadziej mosiądzem, cynkiem, cyną lub aluminium).

W ponad stoletniej historii Akademii Górnico-Hutniczej wyemitowano wiele medali, będących nagrodami dla osób zasłużonych, upamiętniających kolejne rocznice, działalność wydziałów i innych jednostek uczelnianych oraz absolwentów. Autorowi udało się dotrzeć do kilkadziesiątu z nich. Pewnie jest jeszcze wiele innych, które nie zostały pokazane. Coraz trudniej też po latach uzyskać informacje o okolicznościach emisji, zidentyfikować autora projektu i wykonawcę.

2. Medale jubileuszowe

Akademia Górnicza w Krakowie została powołana, po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, uchwałą Rady Ministrów z 8 kwietnia 1919 roku. Uroczysta inauguracja odbyła się 20 października 1919 roku z udziałem Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego.

W 1921 roku zdecydowano o utworzeniu drugiego wydziału obok Wydziału Górniczego – Wydziału Hutniczego. W czerwcu 1923 roku został położony kamień węgielny pod budowę gmachu akademii. Ze względu na problemy z finansowaniem, budowa była wiele razy wstrzymywana. Pierwsza inauguracja roku akademickiego odbyła się w nim dopiero w 1937 roku.

Po wybuchu II wojny światowej gmach Akademii został zajęty przez rząd Generalnego Gubernatorstwa. Wyposażenie uczelni zostało rozgrabione lub zniszczone. W efekcie akcji „Sonderaktion Krakau”, do obozów koncentracyjnych wywieziono 183 profesorów, w tym 21 profesorów i docentów Akademii Górniczej. Na wiosnę 1940 roku Niemcy utworzyli średnią Szkołę Techniczną Górnico-Hutniczo-Mierniczą, mieszczącą się przy ul. Krzemionki 11. Oprócz normalnych zajęć, prowadzone w niej było tajne nauczanie dla studentów Akademii Górniczej.

Po zakończeniu II wojny światowej Akademia Górnicza była ośrodkiem wspomagającym tworzenie innych uczelni. Na bazie aka-

demii powstała Politechnika Krakowska, w gmachu akademii w początkowym okresie funkcjonowała Politechnika Śląska. Akademia Górnicza wspierała także odrodzenie Politechniki Warszawskiej, uruchomienie Politechniki Wrocławskiej i Gdańskiej.

W 1947 roku podjęto wewnętrzną uchwałę o zmianie nazwy na Akademię Górniczo-Hutniczą, zatwierdzoną przez władze w Warszawie dwa lata później. W 1969 roku, z okazji jubileuszu 50-lecia uczelni, Akademii Górniczo-Hutniczej nadano imię Stanisława Staszica.

Medal 50-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak patynowany

Medal 60-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak złoczony

Medal 60-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak srebrzony i oksydowany

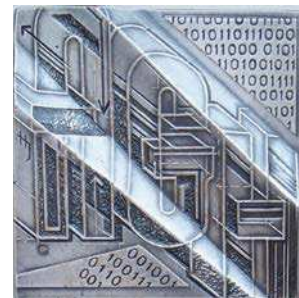

Medal 60-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak patynowany

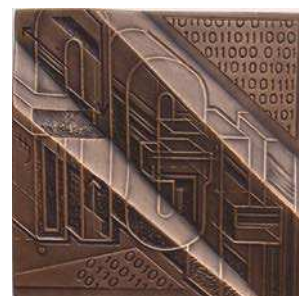
Z okazji 50-lecia AGH i nadania jej patrona, został wyemitowany w 1969 roku, medal jubileuszowy. Na awersie przedstawiono lewy profil Stanisława Staszica, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA. Na rewersie znajduje się godło uczelni, w otoku napis: PIĘDZIESIĘCIOLECIE UCZELNI 1919 – KRAKÓW – 1969. Medal sygnowany na awersie monogramem autora. Medal zaprojektował i wykonał Stefan Dulny. Średnica wynosi 70 mm. Nakład: 80 sztuk – tombak srebrzony i oksydowany, 1400 sztuk – tombak patynowany, 20 sztuk – złocony.

W 1979 roku został wyemitowany medal z okazji 60-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na awersie, na tle wypukłych pionowych pasów umieszczono duże litery A/GH. W otoku napis: SZEŚĆDZIESIĘCIOLECIE UCZELNI –1919 – KRAKÓW – 1979. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA. Medal zaprojektował i wykonał Stefan Dulny. Średnica wynosi 70 mm. Nakład: 500 sztuk tombak złocony, 1000 sztuk tombak srebrzony i oksydowany, 2500 sztuk tombak patynowany. Medal był wznowiony w 1981 roku: 500 sztuk tombak złocony i 1000 sztuk tombak srebrzony i oksydowany.

Kolejny medal jubileuszowy został wybity w 1989 roku z okazji 70-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na awersie umieszczono trzy historyczne godła uczelni: u góry godło używane w latach 1945–1969, u dołu z lewej godło Generalnej Dyrekcji Górniczej i Akademii Górniczej w Kielcach (1816–1927), u dołu z prawej godło używane w latach 1925–1939, według projektu Bogdana Tretera. W otoku napis: 70 LAT AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE / 1919–1989. Na rewersie przedstawiono widok Wawelu, u dołu napis: CRACOVIA / TOTIUS POLONIAE / URBS / CELEBERRIMA (Kraków, całej Polski Miasto naj-

Medal 90-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak srebrzony i oksydowany

Medal 90-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak patynowany

ślawniejsze – podpis pod sztychem Matthäusa Meriana starszego). Medal sygnowany na rewersie NJ, zaprojektował i wykonał Jerzy Nowakowski. Średnica 70 mm. W nakładzie 5000 sztuk wybita Mennica Państwowa, tombak srebrzony i oksydowany.

Z okazji tego samego jubileuszu pochodzi drugi medal. U góry awersu napis AGH / 1919–1989, poniżej emblematy hutnictwa i górnictwa, między nimi godło uczelni. Na rewersie od góry: panorama Wzgórza Wawelskiego, fasada gmachu głównego uczelni, napis: AKADEMIA / GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. S. STASZICA / W KRAKOWIE.

W 2004 roku został wyemitowany medal z okazji 85-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na awersie znajduje się godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA W KRAKOWIE. U dołu dwa skrzyżowane berła. Na rewersie przedstawiono figurę św. Barbary z głównego gmachu, z lewej strony profil Józefa Piłsudskiego w prawo, poniżej daty: 1919 / 2004. Medal zaprojektował Robert Kotowicz. Wybita Mennica Polska w nakładzie 150 sztuk tombak złocony, 150 sztuk tombak srebrzony i oksydowany, 300 sztuk tombak patynowany. Średnica 70 mm.

Z 2009 roku pochodzi medal przygotowany z okazji 90-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Medal w kształcie kwadratu o boku 60 mm, o lamanej powierzchni. Na awersie pod kątem umieszczono napis: 90 LAT / AKADEMII / GÓRNICZO / HUTNICZEJ / IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE / 1919 / 2009. W prawym dolnym rogu trzy kolorowe trójkąty w barwach akademii: zielonym, czarnym i czerwonym. Zielień symbolizuje naturę, pola i lasy, czerń głębię kopalń oraz rozagę, mądrość i stałość, czerwień ogień i roztopione żelazo. Na rewersie na tle zapisu dwójkowego znajdują się bryły układające się w napis AGH. Medal zaprojektowała Hanna Jelonek. Wybita Mennica Polska w nakładzie: 600 sztuk tombak srebrzony i oksydowany, 1800 sztuk tombak patynowany.

Z inicjatywy Fundacji dla Akademii Górniczo-Hutniczej z okazji 90-lecia uczelni zostały wyemitowane tak zwane dukaty lokalne – żetony pamiątkowe z nominałem. Pierwszy dukat wyemitowany został 18 lutego 2009 roku. Na awersie umieszczono godło Akademii Górniczo-Hutniczej, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA, u dołu daty: 1919–2009. Na rewersie, na tle głównego gmachu uczelni znajduje się popiersie Staszica trzy-czwarte w lewo. U góry półkolem w dwóch wierszach napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / HONOROWANE DO 18.04.2009. U dołu: 4 STASZICE, niżej: MET i znak menniczny. Wybito dwie wer-

Medal 70-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

Medal 85-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak srebrzony i oksydowany

Medal 85-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, tombak patynowany

Dukat lokalny 4 Staszice

Dukat lokalny 7 Stasziców

sje w Mennicy Polskiej. Pierwsza w mosiądzu, średnica 27 mm, nakład 30.000 sztuk. Druga w srebrze Ag500, średnica 32 mm, nakład 1000 sztuk. Autorem projektu jest Witold Nazarkiewicz.

Drugi dukat wyemitowany został 28 maja 2009 roku. Na awersie umieszczono godło Akademii Górniczej, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA, u dołu daty:

Medal dla najlepszego absolwenta uczelni

Medal dla najlepszego absolwenta uczelni w wersji z 1980 roku

Medal honorowy AGH

1919–2009. Na rewersie, na tle głównego gmachu uczelni znajduje się pomnik górników. U góry półkolem napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / honorowany do 30.09.2009. Z prawej strony: 7, u dołu: STASZICÓW, z lewej: MET i znak menniczy. Wybito dwie wersje w Mennicy Polskiej. Pierwsza bimetalowa, pierścien – mosiądz, rdzeń – miedzionikiel, średnica 27 mm, nakład 30.000 sztuk. Druga w srebrze Ag500, średnica 32 mm, nakład 1000 sztuk. Autorem projektu jest również Witold Nazarkiewicz.

3. Medale nagrodowe

Medale nagrodowe przeznaczone są dla najlepszego i wzorowego absolwenta uczelni. Na awersie pierwszego z nich znajduje się godło Akademii Górniczo-Hutniczej z orłem w koronie, otoczone dwoma liściastymi gałązkami, poniżej napis: NAJLEPSZEMU / ABSOLWENTOWI / UCZELNI. Na rewersie umieszczono popiersie Stanisława Staszica w lewo, w otoku napis: TAKIE BĘDĄ RZECZYPOSPOLITE / JAKIE ICH MŁODZIEŻY CHOWANIE. Medal odlwany, w kształcie czworokąta z wyokrąglonymi bokami, wymiary 58 × 58 mm.

W 1980 roku Mennica Państwowa wybiła medal dla najlepszego absolwenta uczelni w wersji różniącej się awersem. Godło Akademii Górniczo-Hutniczej nie ma korony nad orłem (według odmiany używanej w latach 1969–1987), liście na gałązkach mają inny kształt, a w otoku jest napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. STANISŁAWA STASZICA. Medal sygnowany na rewersie, zaprojektował Zygmunt Wojciech Górnicki, a wykonała Stanisława Wątróbska. Wymiary 60 × 60 mm. Medal wybity w tombaku, srebrzony i oksydowany, nakład 70 sztuk.

Drugi z medali nagrodowych posiada na awersie napis: WZOROWEMU / ABSOLWENTOWI / UCZELNI. Wersja z 1980 roku została wybita w Mennicy Państwowej w tombaku srebrzonym i oksydowanym, w nakładzie 300 sztuk. Wymiary 60 × 60 mm.

Medal honorowy AGH ma kształt nieregularny, wymiary 75 × 75 mm. Na awersie na fakturowanej powierzchni przedstawiono popiersie Stanisława Staszica w lewo, poniżej napis: MEDAL HONOROWY. Na rewersie z prawej strony orzeł z godłem uczelni. Pozostałą powierzchnię, na fakturowanym tle wypełnia napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. / STA / NI – / SŁAWA / STASZICA W / KRAKOWIE.

Kolejny z medali nagrodowych jest nadawany przez rektora za zasługi dla uczelni. Medal ma kształt nieregularny. Na awersie przedstawiono wizerunek figury św. Barbary, znajdującej się na gmachu głównym, u dołu napis: AGH / ZA / ZASŁUGI. Na rewersie godło uczelni, pod nim napis: REKTOR AKADEMII / GÓRNICZO-HUTNICZEJ / IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Poniżej berto i topór ceremonialny, u dołu daty 2002 / 2005.

4. Medale Kiejstuta Żemaitisa

Kiejstut Żemaitis był profesorem Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, specjalistą w zakresie elektrometalurgii stali. W latach 1963–1969 pełnił funkcję rektora uczelni. Pełnił też wiele funkcji państwowych: był ministrem, posłem na sejm, członkiem KC PZPR. Zmarł w 1973 roku.

Medal upamiętniający prof. Kiejstuta Żemaitisa został wyemitowany w 1981 roku. Na awersie pokazano popiersie profesora na wprost, w todzie, z rektorskim łańcuchem. Na rewersie godło Uczelni, w dole półkole napis: W 1923 R. UKOŃCZYŁ GIMNAZJUM W CHELMIE, w otoku: PROF. KIEJSTUT ŻEMAITIS * 1906–1973 * REKTOR AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ. Medal wydany został przez Oddział PTTK w Chełmie. Medal sygnowany na awersie zaprojektował i wykonał Edward Goroł. Średnica wynosi 70 mm. Nakład po 300 sztuk tombak srebrzony i oksydowany oraz tombak patynowany.

To niejedyny medal z wizerunkiem prof. Żemaitisa. W 1974 roku, z okazji Dnia Hutnika został wykonany medal odlwany. Na awersie portret profesora, w otoku napis: KIEJSTUT ŻEMAITIS 1906 •

Medal prof. Kiejstuta Žemaitisa, tombak srebrzony i oksydowany

Medal rektorski Akademii Górniczo-Hutniczej z 1983 roku

Medal prof. Kiejstuta Žemaitisa, tombak patynowany

Medal rektorski Akademii Górniczo-Hutniczej ze skrzyżowanym berłem i górniczym toporem ceremonialnym na awersie

Medal z prof. Kiejstutem Žemaitisem z 1974 roku

Medal rektorski Akademii Górniczo-Hutniczej z godłem uczelni na rewersie

1973. Na rewersie wewnątrz koła zębatego skrzyżowane narzędzia hutnicze, w otoku napis: DZIEN HUTNIKA • AGH 1974. Średnica medalu 60 mm.

5. Medale Rektorskie

W 1983 roku został przygotowany medal Rektorski ze Stanisławem Staszicem. Na awersie znajduje się głowa Staszica trzy-czwarte w lewo, poniżej napis: AKADEMIA / GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Pod nim berło rektorskie i napis: REKTOR. Na rewersie fasada głównego gmachu akademii, w dole godło uczelni, po jego bokach emblematy hutnictwa i górnictwa. Autorem medalu jest Jerzy Nowakowski. Medal o średnicy 90 mm został odlany w brązie w Odlewni Doświadczalnej Wydziału Odlewnictwa AGH w nakładzie 1000 sztuk.

Jest to jeden z kilku medali Rektorskich Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na awersie drugiego umieszczono godło uczelni. Pod nim skrzyżowane berło i górniczy topór ceremonialny, u dołu napis REKTOR. Na rewersie fasada głównego gmachu akademii, u dołu napis: AKADEMIA / GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. STANISŁAWA / STASZICA / W KRAKOWIE. Średnica 91 mm. Trzeci medal ma awers jak pierwszy z opisanych, na rewersie godło uczelni. Średnica 85 mm.

6. Medale wydziałowe i jednostek wydziałowych

W strukturze Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie funkcjonuje obecnie 16 wydziałów: Wydział Inżynierii Łądowej i Gospodarki Zasobami, Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej, Wydział Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomedycznej, Wy-

dział Informatyki, Elektroniki i Telekomunikacji, Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki, Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska, Wydział Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska, Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki, Wydział Odlewnictwa, Wydział Metali Nieżelaznych, Wydział Wiertnictwa, Nafty i Gazu, Wydział Zarządzania, Wydział Energetyki i Paliw, Wydział Fizyki i Informatyki Stosowanej, Wydział Matematyki Stosowanej, Wydział Humanistyczny. W ponad stoletniej historii uczelni wielokrotnie ulegały one przekształceniom – łączeniu, dzieleniu i zmianie nazwy.

W otwartej w 1919 roku Akademii Górniczej jako jedyny został utworzony Wydział Górniczy. W 2002 roku zmienił on nazwę na Wydział Górnictwa i Geoinżynierii, a w 2021 roku na Wydział Inżynierii Łądowej i Gospodarki Zasobami.

Z 1978 roku pochodzi medal poświęcony 25-tej rocznicy rozpoczęcia studiów na Wydziale Górniczym. Na awersie znajduje się napis: W XXV ROCZNICĘ / ROZPOCZĘCIA STU / DIÓW NA WYDZIA / LE GÓRNICZYM / 1953 1978. Z prawej strony u dołu dwa skrzyżowa-

Medal 25-tej rocznicy rozpoczęcia studiów na Wydziale Górniczym z 1978 roku

Medal z uruchomienia Podziemnej Trasy Turystycznej w Sandomierzu z 1977 roku

ne młotki górnicze, tak zwane kupła: pyrylik i żelazko, stanowiące symbol górnictwa. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE.

Kolejny medal przypomina udział specjalistów z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, wspólnie z Przedsiębiorstwem Robót Górniczych w Bytomiu w pracach, których celem było ratowanie ciągów wyrobisk podziemnych w Sandomierzu i utworzenie udostępnionej do zwiedzania w 1977 roku Podziemnej Trasy Turystycznej. Na awersie przedstawiono charakterystyczne zabytki Sandomierza: ratusz i kamienicę Oleśnickich, poniżej fragmenty Podziemnej Trasy Turystycznej. W otoku napis: SANDOMIRIA URBS SUBTERRANEA (podziemne miasto Sandomierz) / XVII•XII•MCMLXXVII (17.12.1977). Na rewersie orzeł wzorowany na pieczęci Sandomierza z 1562 roku. W dolnej części koncentrycznie napisy: URZĄD MIEJSKI SANDOMIERZ / AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA KRAKÓW / PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT GÓRNICZYCH BYTOM. Średnica medalu wynosi 62 mm.

W 1922 roku został utworzony Wydział Hutniczy Akademii Górniczej w Krakowie. W 1952 roku Wydział Hutniczy został podzielony na Wydział Metalurgiczny i Wydział Odlewnictwa. W 1974 roku Wydział Odlewnictwa zmienił nazwę na Wydział Technologii i Mechanizacji Odlewnictwa, a w 1983 roku powrócił do nazwy Wydział Odlewnictwa. W 1993 roku Wydział Metalurgiczny zmienił nazwę na Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej, a w 2005 roku na Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej.

W 1970 roku z okazji 20-lecia immatrykulacji na Wydziale Hutniczym została wykonana jednostronna plakietka przedstawiająca herb AGH. Powyżej napis: XX / 1950–1970 / LECIE / IMMATRY / KULACJI. Poniżej: WYDZIAŁ HUTNICZY. Wymiary 68 × 123 mm.

Plakietka 20-lecia immatrykulacji na Wydziale Hutniczym z 1970 roku

W 1971 roku został wydany medal z okazji 20-lecia Wydziału Odlewnictwa. Na awersie napis: XX LAT WYDZIAŁU ODLEWNICTWA / AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ / 1951 1971. Na rewersie napis: XX LAT KRAKOWSKIEGO ODDZIAŁU / STOP 1951 1971. Stowarzyszenie Techniczne Odlewników Polskich (STOP) jest organizacją zrzeszającą inżynierów i techników pracujących w branży odlewniczej oraz powiązanych z tą branżą instytucjach. Na obu stronach medalu u dołu przedstawiono formę odlewniczą.

Również z 1971 roku pochodzi kolejny medal Wydziału Odlewnictwa. Na awersie znajduje się godło uczelni, w otoku napis: WYDZIAŁ ODLEWNICTWA / AGH. Na rewersie przedstawiono każdą odlewniczą, z lewej strony daty: 1966 / 1971.

Utworzenie w 1922 roku Wydziału Hutniczego przypomina wydany w 1972 roku medal z okazji XI Studenckiej Sesji Naukowej. Na rewersie przedstawiono portret mężczyzny na wprost (prawdopodobnie jest to pierwszy dziekan Wydziału Hutniczego, prof. Antoni

Medal 20-lecia Wydziału Odlewnictwa z 1971 roku

Medal Wydziału Odlewnictwa AGH z 1971 roku

Medal z okazji XI Studenckiej Sesji Naukowej z 1972 roku

Medal z okazji otwarcia Laboratorium Krystalizacji Odlewów z 1974 roku

Medal z okazji XIV Studenckiej Sesji Hutników z 1975 roku

Rodziewicz-Bielewicz). W otoku napis: 50 LAT NAUK HUTNICZYCH W AGH / 1922 – 1972. Na rewersie na fakturowanym tle napis: XI / STUDENCKA / SESJA / NAUKOWA / 1972. Średnica 60 mm.

Z 1974 roku pochodzi medal wykonany z okazji otwarcia w Instytucie Technologii i Mechanizacji Odlewnictwa na Wydziale Odlewnictwa Laboratorium Krystalizacji Odlewów. Medal ma nieregularny kształt, złożony z dwóch połówek koła przesuniętego w pionie. U góry wystający haczyk. Na awersie na lewym półkolu w dolnej części znajduje się napis: NOWY / GMACH. Przy krawędzi: INSTYTUT TECHNOLOGII I MECHANIZACJI ODLEWNICTWA. Na prawym półkolu: OTWARCIE / LABORA / TORIUM / KRYSTA / LIZACJI / ODLE – / WÓW. Na rewersie umieszczono rysunek przedstawiający proces krystalizacji. U dołu napis: KRAKÓW 1974. Wymiary zewnętrzne 100 × 105 mm.

W 1975 roku został wykonany medal z okazji XIV Studenckiej Sesji Hutników. Z lewej strony awersu stylizowany rysunek dwóch par kleszczy hutniczych. Z prawej strony napisy: AGH 1975 / XIV / studen / cka se / sja hut / ników. Na awersie zarys profilu twarzy mężczyzny. Z lewej strony przy krawędzi napis: FELIKS OLSZAK. Prof. Feliks Olszak (1904–1965) był inżynierem hutnikiem, wykładowcą, a w latach 1958–1961 rektorem Akademii Górniczo-Hutniczej. Średnica medalu wynosi 73 mm.

Kolejny medal przyznawany był za zasługi dla Wydziału Metalurgicznego. W górnej części awersu na tarczy umieszczono symbol hutnictwa w postaci skrzyżowanego młotka i kleszczy w kole zębata, po obu stronach ornamenty. W dolnej części napis: ZA ZASŁUGI DLA / WYDZIAŁU, poniżej figura geometryczna, po bokach ornamenty. W otoku napis: WYDZIAŁ METALURGICZNY. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA W KRAKOWIE / IM. STANISŁAWA STASZICA. Średnica 94 mm.

Medal za zasługi dla Wydziału Metalurgicznego

Medal Wydziału Metalurgicznego z okazji 25-lecia immatrykulacji z 1976 roku

Medal z okazji Zjazdu Absolwentów na 25-lecie Wydziału Hutniczego z 1977 roku

Medal karczmny piwnej z 1981 roku

Z 1976 roku pochodzi medal Wydziału Metalurgicznego wykonany z okazji 25-lecia immatrykulacji, która odbyła się w 1951 roku. Na awersie napis: 25 / LECIE / IMMATRYKULACJI / 1951 / 1976, u dołu przy krawędzi: WYDZIAŁ METALURGICZNY. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Średnica medalu wynosi 61 mm. Na awersie sygnatura GALICA. Józef Galica (1924–1985) był rzeźbiarzem, profesorem Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

W kolejnym roku został wykonany medal z okazji Zjazdu Absolwentów na 25-lecie Wydziału Hutniczego. U dołu awersu, na tle umieszczonej z prawej strony liczby XXV napis: WYDZIAŁ / 1952–1977 / HUTNICZY. Przy krawędzi z lewej strony i u góry: ZJAZD ABSOLWENTÓW. Na rewersie znajduje się godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Średnica wynosi 61 mm.

Medale przypominają nie tylko oficjalne uroczystości i jubileusze, ale również wydarzenia mniej formalne. Przykładem jest karczma piwna, której spotkanie odbyło się 28 listopada 1981 roku. Spotkanie gwarków, czyli karczma piwna jest tradycyjną zabawą, odbywającą się według stałego rytuału w sezonie barbórkowym. Na awersie medalu przedstawiono kadz z wylewającym się do kufła płynem. Powyżej litery AGH. Na tle kadzi skrót WTIMO (Wydział Technologii i Mechanizacji Odlewnictwa). Na oddzielnym polu z prawej strony pionowo napis: KARCZMA / PIWNA. U dołu sygnatura autora. Na rewersie został umieszczony mężczyzna w stroju hutniczym przy pracy, trzymający narzędzie hutnicze zakończone czerpakiem. Na polu z prawej strony pionowo data: 28-XI-1981. Średnica medalu 78 mm, grubość 9 mm.

Medal 50-lecia Wydziału Odlewnictwa AGH z 2001 roku

Medal 60-lecia Wydziału Odlewnictwa AGH

Medal Wydziału Elektrotechniki AGH z 1973 roku

Następny medal został wyemitowany w 2001 roku z okazji 50-lecia Wydziału Odlewnictwa. Awers podzielony na cztery pola, w górnym napis: WYDZIAŁ / ODLEWNICTWA, w lewym: AKADEMIA / GÓRNICZO / HUTNICZA, w prawym godło uczelni, w dolnym stary symbol wydziału, a przy krawędzi po prawej stronie napis 50 LAT. Rewers przedzielony na dwie części rysunkiem cieszki wypływającej z kadzi. Z lewej strony budynek Akademii Górniczej przy ul. Krzemionki 11 w Krakowie, w którym w okresie wojny mieściła się Państwowa Szkoła Techniczna Górniczo-Hutniczo-Miernicza. Z prawej strony budynek przy ul. Reymonta 23, gdzie obecnie mieści się siedziba Wydziału Odlewnictwa. U dołu daty: 1951 / 2001. Średnica medalu wynosi 80 mm.

Również 60-lecie Wydziału Odlewnictwa zostało upamiętnione emisją medalu. Medal o nieregularnym kształcie. Awers podzielony na dwie części. Na lewej napis: 60 / LECIE / WYDZIAŁU / AGH. Na prawej dzwon z rysunkiem zabudowań sakralnych i napisem ODLEWNICTWA. Na rewersie z lewej strony logo wydziału, poniżej napis: WYDZIAŁ / ODLEWNICTWA / AGH. Z lewej strony przy krawędzi: FACULTY OF FOUNDRY. Po prawej stronie dekoracyjny or-

Medal 50-lecia Wydziału Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Elektroniki z 2002 roku

nament i pionowy napis ENGINEERING. Wymiary zewnętrzne medalu 117 × 126 mm.

W 1946 roku został utworzony Wydział Elektromechaniczny. W 1952 roku został on podzielony na Wydział Elektryfikacji Górniczej i Hutniczej oraz Wydział Mechanizacji Górnictwa i Hutnictwa. Wydział Elektryfikacji Górniczej i Hutniczej w 1957 roku zmienił nazwę na Wydział Elektrotechniki Górniczej i Hutniczej, w 1975 roku na Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Elektroniki, a w 1998 roku na Wydział Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Elektroniki. Po podziale w 2012 roku utworzono Wydział Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomedycznej oraz Wydział Informatyki, Elektroniki i Telekomunikacji.

Z 1973 roku pochodzi medal Wydziału Elektrotechniki. Z lewej strony awersu umieszczono litery AGH, z prawej w pionie datę 1973, na obwodzie napis: WYDZIAŁ ELEKTROTECHNIKI. Na rewersie znajduje się fasada głównego gmachu uczelni. Wymiary medalu wynoszą 88 × 55 mm.

W 2002 roku został wyemitowany medal z okazji 50-lecia Wydziału Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Elektroniki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na awersie przedstawiono schemat obwodu elektronicznego z wpisaną liczbą 50, poniżej napis: LAT. W otoku napis: WYDZIAŁ ELEKTROTECHNIKI, AUTOMATYKI, INFORMATYKI I ELEKTRONIKI. Na rewersie umieszczono godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE. Medal zaprojektowała Urszula Walerzak. Średnica wynosi 60 mm. W nakładzie 806 sztuk wybiła Mennica Polska, tombak srebrzony i oksydowany.

Medal 25-lecia Wydziału Maszyn Górniczych i Hutniczych z 1977 roku

Medal honorowy Wydziału Maszyn Górniczych i Hutniczych z 1977 roku

Wspomniany wcześniej Wydział Mechanizacji Górnictwa i Hutnictwa, który powstał w 1952 roku po podziale Wydziału Elektromechanicznego, w 1957 roku zmienił nazwę na Wydział Maszyn Górniczych i Hutniczych. Pod taką nazwą działał do 1992 roku, kiedy to zmieniono nazwę na Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki.

Z okazji 25-lecia Wydziału Maszyn Górniczych i Hutniczych w 1977 roku został wyemitowany medal jubileuszowy. Na fakturwanej powierzchni awersu znajduje się napis: 25 / LAT / WYDZIAŁU / MASZYN / GÓRNICZYCH / i HUTNICZYCH / AGH, przy czym poszczególne wyrazy wpisane są między duże cyfry 2 i 5. Na rewersie w kole zębataj skrzyżowane narzędzia górnicze i hutnicze: pyrylik, żelazko i kleszcze. Po bokach narzędzi daty: 1952 i 1977.

Również w 1977 roku został wydany medal honorowy z okazji 25-lecia Wydziału Maszyn Górniczych i Hutniczych. Na awersie na

Medal 15-lecia Wydziału Metali Nieżelaznych z 1977 roku, wersja z brązu

Żeton Wydziału Metali Nieżelaznych z Festiwalu Nauki w Krakowie z 2012 roku

Medal 15-lecia Wydziału Metali Nieżelaznych z 1977 roku, wersja z białego metalu

Medal 20-lecia Wydziału Wiertniczo-Naftowego z 1987 roku

fakturowanej powierzchni przedstawiono lewy profil Stanisława Staszica. U dołu półkoliście napis: MEDAL HONOROWY. Na rewersie znajduje się godło Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, pod nim daty: 1952 1977. W otoku napis: 25 LAT WYDZIAŁU MASZYN GÓRNICZYCH I HUTNICZYCH AGH. Średnica 66 mm.

Wydział Metali Nieżelaznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie utworzono w 1962 roku. Powstanie Wydziału związane było z rozpoczęciem eksploatacji w Polsce złóż miedzi oraz z rozwojem produkcji aluminium i cynku.

W 1977 roku wydano medal z okazji 15-lecia Wydziału Metali Nieżelaznych. Na awersie znajduje się liczba XV, między cyframi litery składające się na słowo LAT. W otoku napis: WYDZIAŁU METALI NIEŻELAZNYCH / 1962-1977. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Średnica 61 mm. Medal wykonywany był z różnych metali.

Kolejny medal przeznaczony był dla uhonorowania osób zasłużonych dla wydziału. Kształt medalu jest nieregularny, wymiary 110 × 90 mm. Na awersie znajduje się napis: ZA ZASŁUGI / DLA WYDZIAŁU / METALI / NIEŻELAZNYCH. Na rewersie godło uczelni. Z lewej strony u góry ukoronowana litera K jako symbol Krakowa.

Z okazji XII Festiwalu Nauki w Krakowie 12 maja 2012 roku na stoisku Wydziału Metali Nieżelaznych Akademii Górniczo-Hutniczej, umieszczonym na Rynku Głównym w Krakowie były wybierane na prasie pamiątkowe żetony z aluminium. Na awersie żetonu napis: FESTIWAL / NAUKI / w Krakowie / 2012. W otoku: Akademia Górniczo-Hutnicza im. St. Staszica. Na rewersie logo wydziału. Przy krawędzi napis: Wydział Metali Nieżelaznych, u dołu: AGH. Średnica 22 mm.

Medal Zasłużony dla Wydziału Zarządzania z 2004 roku

Wydział Wiertniczo-Naftowy AGH został powołany w 1967 roku na bazie działających na Wydziale Górniczym katedr: Wiertnictwa, Kopalnictwa Naftowego oraz Geologii Naftowej. W 1996 roku została zmieniona nazwa na Wydział Wiertnictwa, Nafty i Gazu.

W 1987 roku został wykonany medal z okazji 20-lecia Wydziału Wiertniczo-Naftowego. Na awersie na tle liczby XX znajduje się napis LAT. Dookoła: WYDZIAŁU WIERTNICZO-NAFTOWEGO / AGH. Na rewersie wrysowane w uproszczone kontury Polski złoża z wieżą wiertniczą oraz daty: 1967 / 1987. Średnica medalu wynosi 81 mm.

Wydział Organizacji i Zarządzania Przemysłem został powołany w 1980 roku na bazie działającego od 1974 roku Instytutu Organizacji i Zarządzania Przemysłem. W 1992 roku zmieniono nazwę na Wydział Zarządzania.

Z okazji 30-lecia Wydziału w 2004 roku został wydany medal Zasłużony dla Wydziału Zarządzania AGH. W górnej części awersu umieszczono kwadrat z napisem XXX / LAT, powyżej 1974, poniżej 2004. Z lewej strony godło uczelni, z prawej logo wydziału. W dolnej części awersu napis: Zasłużony dla / Wydziału / Zarządzania / AGH. Na rewersie pokazano budynek Wydziału, który znajduje się przy ul. Antoniego Gramatyka 10. Nad nim daty: 1974-2004. U góry przy krawędzi napis: WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA. U dołu: Akademia Górniczo-Hutnicza / im. Stanisława Staszica / w Krakowie. Średnica 86 mm.

Zakład Doświadczalny Aparatury Naukowej działał przy AGH w Krakowie od 1957 roku. W wyniku reformy, na początku lat 90-tych zakład został wyprowadzony poza ramy organizacyjne uczelni.

Medal za zasługi dla Wydziału Metali Nieżelaznych

Medal 20-lecia Zakładu Doświadczalnego Aparatury Naukowej AGH z 1977 roku

Z 1977 roku pochodzi medal wykonany z okazji 20-lecia Zakładu Doświadczalnego Aparatury Naukowej. Na awersie napis: ZAKŁAD DOŚWIADCZALNY / APARATURY NAUKOWEJ, powyżej 1957, poniżej 1977. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA IM. ST. STASZICA W KRAKOWIE. Średnica medalu 89 mm.

7. Medale innych jednostek uczelnianych

W latach 60-tych XX wieku w Olkuszu, przy Olkuskiej Fabryce Naczyń Emaliowanych funkcjonował Punkt Konsultacyjny AGH. Przypomina o tym medal wykonany na 5-lecie Punktu Konsultacyjnego w 1970 roku. Medal w kształcie owalnym o wymiarach 130 × 105 mm i grubości 10 mm. W górnej części stara wersja herbu Olkusza z bramą miejską z dwoma wieżami, między którymi znajduje się kopaczka. W dolnej części logo uczelni z literami AGH na skrzyżowanych młotkach górniczych. U dołu przy krawędzi napis: PUNKT KONSULT. AGH PRZY OFNE. Rewers podzielony pionową linią na dwie części. Z lewej strony rok 1965, z prawej 1970.

Medal Punktu Konsultacyjnego AGH przy OFNE w Olkuszu z 1970 roku

Kolejny medal był przyznawany za zasługi obronne i obrony cywilnej w AGH. Na awersie znajduje się napis: ZA ZASŁUGI / OBRONNE / I OBRONY / CYWILNEJ / W AGH. Z prawej strony lewy profil głowy w hełmie. Przy krawędzi dwie gałązki. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. ST. STASZICA. Średnica 83 mm.

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację (ZBoWiD) jako organizacja kombatancka został utworzony 1949 roku z połączenia działających wcześniej organizacji kombatanatów i więźniów obozów hitlerowskich. Uczelniane Koło Związku Bojowników o Wolność i Demokrację przy AGH zostało zorganizowane w maju 1967 roku.

Medal za zasługi obronne i obrony cywilnej w AGH

Medal Koła ZBoWiD przy AGH z 1977 roku

W 1990 roku ZBoWiD przekształcono w Związek Kombatanatów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych.

W 1977 roku, z okazji 10-lecia Koła ZBoWiD przy AGH został wydany pamiątkowy medal. Z lewej strony awersu jest umieszczona Odznaka Grunwaldzka – honorowa odznaka nadawana od 1945 roku. Z prawej strony napis: X LAT / ZBO / WiD / PRZY AGH. U dołu otwarta księga z napisami: DLA PRL / WCZORAJ W WALCE / DZIŚ W PRACY. Przy krawędzi awersu zarys koła zębatego. Na rewersie znajduje się godło Uczelni, poniżej daty: 1967–1977. W otoku napis: ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ / KOŁO PRZY AGH. Średnica medalu 73 mm.

Obowiązek szkolenia wojskowego studentów i organizacja studium wojskowego zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej Michała Żymierskiego w 1949 roku. Studium Wojskowe działało na polskich uczelniach do 1991 roku, kiedy to zostało zlikwidowane zarządzeniem Ministra Obrony Narodowej.

Medal Studium Wojskowego Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie został wydany w 1979 roku z okazji 30-lecia działalności. Na awersie w otoku w kształcie koła zębatego umieszczono od góry napis XXX LAT / STUDIUM / WOJSKOWEGO / AGH / SW / OC. U dołu otwarta księga, na lewej stronie napis: WOJSKO / WEGO / I / OBRONNEGO, na prawej: SZKOLENIA / STUDENTÓW. Poniżej hełm na skrzyżowanych gałązkach. Na rewersie godło Uczelni, poniżej daty 1949–1979. W otoku przy krawędzi napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / STUDIUM WOJSKOWE. Średnica 73 mm.

Związek Nauczycielstwa Polskiego jest związkiem zawodowym zrzeszającym pracowników oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Początki organizacji sięgają 1930 roku, kiedy to z połączenia istniejących wcześniej organizacji utworzono działający do dzisiaj Związek Nauczycielstwa Polskiego. Organiza-

Medal Studium Wojskowego AGH z 1979 roku

Medal Rady Zakładowej ZNP w AGH z 1979 roku

Medal AGH ze Stanisławem Staszicem

cja związkowa w ramach ZNP została powołana na Akademii Górniczej w 1945 roku. W początkowym okresie działalności jej głównym celem było zaopatrywanie pracowników w żywność i odzież w trudnym okresie bezpośrednio po zakończeniu wojny.

W 1979 roku z okazji 60-lecia AGH został wydany medal Związku Nauczycielstwa Polskiego. Na awersie znajduje się logo ZNP otoczone napisem: RADA ZAKŁADOWA / ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO. Przy krawędzi koło zębate. Na rewersie godło AGH, poniżej daty: 1919 1979. W otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. ST. STASZICA. Średnica 60 mm.

Kolejny medal, wykonany został w drugiej połowie lat 70-tych. Na awersie na fakturowanej powierzchni umieszczono lewy profil Stanisława Staszica. U dołu półkolisty napis: STANISŁAW STASZIC. Na rewersie godło Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Obie strony wypukłe, średnica medalu 68 mm.

8. Medale Stowarzyszenia Wychowanków AGH w Krakowie

Działalność organizacyjna absolwentów Akademii Górniczej w Krakowie sięga 1923 roku. Na spotkaniu w grudniu 1945 roku zdecydowano o utworzeniu Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczej. Statut stowarzyszenia został zarejestrowany w 1948 roku, co pozwoliło na formalne rozpoczęcie działalności. W 1949 roku zmieniono nazwę na Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-

Medal 30-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 1975 roku

Plakietka ceramiczna 30-lecia Stowarzyszenia Wychowanków AGH w Krakowie z 1975 roku

-Hutniczej. Celem Stowarzyszenia jest między innymi jednocześnie wychowanków AGH w Krakowie dla utrzymania współżycia kulturalno-towarzystwicznego oraz utrzymywania łączności z uczelnią i jej władzami w pielęgnowaniu tradycji górniczo-hutniczych, zawodowych i uczelnianych oraz rozwoju uczelni. Od 1975 roku przyjęto zwyczaj, by za początek stowarzyszenia uważać 1945 rok i od tej daty liczyć kolejne jubileusze. Od tego czasu okrągłe jubileusze upamiętniane są też pamiątkowymi medalami.

W 1975 roku został wydany medal 30-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

Medal 40-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 1985 roku, tombak srebrzony i oksydowany

Medal 40-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 1985 roku, tombak patynowany

w do następnej linii. W środkowej części rewersu znajduje się godło Stowarzyszenia: równoboczny skośny czworobok z umieszczonymi pionowo literami AGH, wokół czworoboku otoczek z napisem: Stowarzyszenie Wychowanków. Powyżej godła rok 1945, poniżej 1975. Na rewersie umieszczono godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Średnica medalu wynosi 60 mm.

W tym samym roku została wykonana ceramiczna plakietka o wymiarach 125 × 140 mm. Na plakiecie przedstawiono fragment środkowej części gmachu głównego AGH. U góry otwór do zawieszenia. U dołu logo stowarzyszenia, po bokach daty 1945 / 1975.

Kolejny jubileusz w 1985 roku został upamiętniony medalem 40-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na awersie przedstawiono zabytkową architekturę miasta Krakowa: Barbakan, Bramę Floriańską, kościół Mariacki, Sukiennice. Poniżej daty: 1945 / 1985, między nimi dwa skrzyżowane berła rektorskie. W otoku napis: 40 LAT STOWARZYSZENIA WYCHOWANKÓW AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ W KRAKOWIE. Na rewersie znajdują się dwa godła: z lewej strony orzeł z koroną, godło używane w latach 1925–1939, z prawej orzeł bez korony z późniejszego okresu. Poniżej daty 1919 / 1985, po bokach emblematy hutnictwa i górnictwa. Medal sygnowany na awersie zaprojektował i wykonał Jerzy Nowakowski. Średnica wynosi 70 mm. Wybit w Mennicy Państwowej w nakładzie 3000 sztuk, tombak patynowany oraz w wersji pozłacanej i posrebrzanej w nieznanym nakładzie.

Jubileusz 50-lecia Stowarzyszenia został upamiętniony medalem z 1995 roku. Na awersie pokazano Barbakan, Bramę Floriańską, wieże kościoła Mariackiego, Sukiennice. Poniżej napis: JUBILEUSZ /

Medal 50-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 1995 roku

Medal 60-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 2005 roku, tombak złocony

Medal 60-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 2005 roku, tombak srebrzony i oksydowany

Medal 70-lecia Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 2015 roku

STOWARZYSZENIA / WYCHOWANKÓW / AKADEMII / GÓRNICZO-HUTNICZEJ / W KRAKOWIE. Na rewersie sztandar ufundowany z okazji 40-lecia Stowarzyszenia Wychowanków AGH w 1985 roku, powyżej napis: 50 / LAT, poniżej 1945 / 1995, między nimi dwa skrzyżowane berła rektorskie. Medal sygnowany na rewersie monogramem NJ, zaprojektował i wykonał Jerzy Nowakowski. Średnica wynosi 70 mm. W nakładzie 200 sztuk wybiła Mennica Państwowa.

Kolejny jubileusz Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie wypadł w 2005 roku i również był okazją do przygotowania medalu. Na awersie, na tle ozdobnej w motywy roślinne ramki, umieszczono godło stowarzyszenia, nad godłem daty 1945 / 2005. W otoku napis: JUBILEUSZ 60-LECIA STOWARZYSZENIA WYCHOWANKÓW. Na rewersie godło Akademii Górniczej, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA IM. STANISŁAWA

STASZICA W KRAKOWIE. Medal o średnicy 60 mm został zaprojektowany przez Roberta Kotowicza. Wybito w Mennicy Polskiej w nakładzie 300 sztuk tombak złocony, 500 sztuk tombak srebrzony i oksydowany (w tym 50 sztuk z kolorową emalią na godle Stowarzyszenia).

Również w 2015 roku jubileusz 70-lecia Stowarzyszenia został uczczony emisją pamiątkowego medalu. Na awersie przedstawiono godło Stowarzyszenia, poniżej daty 1945 / 2015, w otoku napis: JUBILEUSZ 70-LECIA STOWARZYSZENIA WYCHOWANKÓW. Na rewersie fasada głównego gmachu AGH, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE. Średnica 70 mm. Medal został wykonany przez firmę Jana Toczka z Kęt.

9. Medale absolwentów AGH

Okazją do wydania medali są też zjazdy i spotkania absolwentów. Medal taki będzie długo przypominał o wydarzeniu.

Z 1975 roku pochodzi medal zjazdu koleżeńskiego. Na awersie napis: ZJAZD / KOLEŻEŃSKI / 1945–1975. W otoku: AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA / IM. S. STASZICA W KRAKOWIE. Na rewersie godło uczelni. Średnica medalu wynosi 60 mm.

Kolejne medale upamiętniają „okrągłe” numery semestrów, liczone po wznowieniu przez uczelnię działalności po II wojnie światowej: 70, 80, 85. Na awersie numer semestru, powyżej napis SEMESTR, poniżej lata (1945–1979, 1944/45 – 1984, 1944/45 – 1987), po bokach motywy roślinne. Na rewersie godło uczelni, w otoku napis: AKADEMIA GÓRNICZO HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA / W KRAKOWIE. Średnica 60 mm.

Bieg AGH jest cykliczną imprezą organizowaną od 2012 roku. Jego celem jest propagowanie zdrowego stylu życia oraz integracja

Medal zjazdu koleżeńskiego z 1975 roku

Medal 70 semestru Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 1979 roku

Medal 80 semestru Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 1984 roku

Medal 85 semestru Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie z 1987 roku

Medal Biegu AGH z 2014 roku

środowiska AGH, studentów i dydaktyków, mieszkańców Krakowa i fanów sportów biegowych. Po przekroczeniu mety zawodnicy otrzymują pamiątkowe medale, różne w kolejnych latach.

W biegu zorganizowanym w 2014 roku na dystansach 6 i 12 km uczestniczyło 437 zawodników. Na awersie medalu, na kratowanym

tle przedstawiono złożonego z figur geometrycznych biegacza oraz napis: BIEG AGH / 2014 / 14.06.2014. Na rewersie fasada głównego gmachu AGH, pod nim napis: rok założenia / 1919. Średnica 90 mm, brzeg medalu ząbkowany.

Wszystkie przedstawione w artykule medale pochodzą z prywatnych zbiorów autora.

Dariusz Świsulski

Od autora

Przedstawione medale Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie stanowią niewielką część moich zbiorów związanych z historią polskiego szkolnictwa wyższego, obejmujących medale, fotografie, wydawnictwa pocztowe i dokumenty. Zainteresowanych czytelników zapraszam do innych publikacji, w tym wydanej w 2018 roku książki *Polska Elektryka w medalierstwie i filatelistyce*, nagrodzonej w zorganizowanym przez NOT konkursie „Technicus”, jako najlepsza książka szerząca wiedzę techniczną.

Pracując ponad 30 lat na Politechnice Gdańskiej, obecnie na stanowisku profesora uczelni, wielokrotnie miałem okazję do wizyt w AGH w Krakowie w sprawach naukowych i organizacyjnych. Na uczelni tej pracuje wielu moich znajomych, z którymi rozmowy zachęciły mnie do przygotowania tego opracowania.

POEZJA W VIVAT AKADEMIA

Marek Szczerbiński

Czyja wina?

Pies pożarł mu kielbasę
a kot wypił mleko
ściek miejski miał pod oknem
zaś sklep był daleko

kupił buty z Allegro
dwa lewe przystali
w barze wódkę zamówił
lecz mleka nalali

ukochana Cracovia z Koroną przegrała
po czym koronawirus wtargnął mu do ciała
w końcu własna korona z głowy się sturlała

na to wypadli z lasu prawnukowie Szeli
a kiedy – jak to oni – nogi mu urznąły
wykrzyknął, że to wszystko jest z winy Brukseli!

Marek Szczerbiński

Kac na deszczową porę...

Kiedy księżyc wędruje w moherowym berecie
A deszcz bębni w parapet ziewającym wieczorem
Rozchmurz czoło, bo przecież rozkłada szkło w sekrecie...
Kac na deszczową porę!
Są na świecie rozmaite kace z kieliszka lub szklanki

Metaksowy, wermutowy i ten z chłopskiej przepalanki
Księżyc niebem wędruje, a wam się łacno zaśnie
Po zbudzeniu kac będzie – i o to idzie właśnie!

Kiedy nudy na pudy – „jedynka” bzdurki plecie
W szyby dudnią wciąż krople i masz kiepski humorek
Rozchmurz czoło, bo przecież, w nie tak odległym świecie
Kac na deszczową porę!

Są absynty, gruszczeniaki, czacze, grogi, araraty,
miody pitne, hipokrasy, nawet kumys – to nie żarty!
Księżyc niebem wędruje nad chmurami, wysoko
A może wino „shiraz” puści wam perskie oko?

Kiedy z nosem na kwintę z kąta w kąt znów się włóczyysz
Kiedy plucha... masz przecież prawie w palcach ten korek!
Popatrzcie jak się łąsi i do was tak mruczy
Kac na deszczową porę!

